

Datum: 8 februari 2013

Inbreng Cliëntenraad Groningen, WWB, Werk en Participatie

Aan de leden van de Raadscommissie Werk en Inkomen van de Gemeente Groningen

Onderwerp:

Betreffende punt B.4: Verrekening boete bij recidive bijstandsfraude (SZ.12.3426330)

Geachte leden van de Raadscommissie Werk en Inkomen,

De Cliëntenraad keurt bijstandsfraude, uitkeringsfraude en het misbruik van voorzieningen, die de zorg voor burgers garanderen, af. Dat neemt niet weg dat wij ons grote zorgen maken over de uitvoering van de nieuwe wet handhaving, de betekenis daarvan voor de uitvoerende gemeente en de uitwerking op de betrokkenen, zoals het effect op de leden van de gezinnen die het betreft.

Onze zorg betreft de communicatie met de cliënten, we denken daarbij aan de voorlichtingsplicht versus de inlichtingenplicht en op metaniveau, het effect van de sancties (strafmaatregel versus herstelsancties).

Het Effect

In eerste instantie is het ons, de cliëntenraad, te doen om onze achterban. Als er sprake is van een gezinsinkomen dat wegvalt, voorzien we een ernstige en complexe problematiek voor alle betrokkenen. Het effect van de sanctie, zowel de hoogte, de voorwaarden (onvoorwaardelijke invordering, duur van betalingsplicht, etc.), zal tot een verzwaring van de maatschappelijke lasten leiden. De zorgplicht van de gemeente zal worden aangesproken.

Het terugslageffect zal vooral zichtbaar zijn omdat huisuitzettingen, beroep op schuldsanering en vele andere dramatische omstandigheden tot extra inspanningen van de gemeente zullen leiden. We verwijzen hierbij o.a. naar de overeenkomst met de woningbouwverenigingen inzake 1 maand huurachterstand.

De zogenaamde herstelfunctie, de beoogde terugvoering naar de situatie voordat de fraude plaatsvond, is volgens ons niet aanwezig. Integendeel, de uitwerking en uitvoering van de maatregel is zo onevenredig ingrijpend dat de gemeente medegeedupeerde zal worden. Het afschrik-effect van de sanctie is door geen enkel onderzoek, nationaal of internationaal, bewezen. Als naast het fraudebedrag ook nog een boete verschuldigd is, rijst de vraag of die boete nog wel als een reële sanctie kan worden aangemerkt.

Als men het dubbele moet terugbetalen van wat men toch al niet kan terugbetalen, zal de preventieve werking van de verhoging gering zo niet verwaarloosbaar zijn. Bovendien heeft het een en ander het effect dat niet alleen de gevolgen voor betrokkene zelf aanzienlijk zullen zijn, maar dat ook hun gezinsleden ernstig de dupe zullen zijn.

De Handhaving

In de brief aan uw commissie, Verrekening boete bij recidive bijstandsfraude, wordt niet gerept over de methodiek van het handhaven.

Tijdens een informatiebijeenkomst voor de Cliëntenraad hebben wij met zorg kennis genomen van het feit dat de Gemeente Groningen/SoZaWe, van degenen die een uitkering aanvragen, eist dat zij een “machtiging bankzaken” ondertekenen.

In het geval dat deze niet wordt ondertekend wordt de toekenning tot een uitkering geweigerd.

Wij zien hierin dramatische aanslag op de privacy en wij vinden het, op z'n minst gezegd, niet kies.

Er zijn fraude-kliklijnen ingesteld en aan de hand van gedrag, uiterlijk en taalgebruik¹ kan worden bepaald of een fraudeonderzoek zal worden ingesteld.

De huidige bestandskoppeling tussen o.a. de RDW, GBA, Belastingdienst en andere opsporingsmiddelen zoals het huisbezoek en de kliklijnen zijn volgens ons ruim toereikend om bij verdenking van fraude tot nader onderzoek over te gaan.

Rijk en Gemeente Groningen

“Artikel 6 EVRM en de instructies van het rijk zijn dermate in conflict dat de uitvoerende gemeente de daaruit voortvloeiende problematiek het hoofd zal moeten bieden.”²

De Cliëntenraad is zich ervan bewust dat de gemeente Groningen is gebonden aan de regelgeving van het Rijk. Ondanks haar bestuurlijke vrijheid wordt zij beperkt in de uitvoering van dat beleid.

Hierin staat Groningen niet alleen: er zijn andere gemeenten die hebben geprobeerd om de consequenties van het nieuwe handhavingsbeleid door te rekenen. De Raad voor Rechtspraak, de VNG, LCR en vele andere organisaties hebben vanuit hun eigen perspectief deze nieuwe wet grondig bestudeerd.

De haalbaarheid van de doelstelling en opbrengst worden door deze organisaties sterk betwijfeld.

¹ Spoorboekje handhavingsaanpak RCF Landelijk Kenniscentrum Handhaving Versie 2 2012

² Adviesbrief Raad voor de Rechtspraak van 19 oktober 2011

E-Mail voorlichting@rechtspraak.nl

uw kenmerk IVV/I/2011/14658

cc de Minister van Justitie

onderwerp Adviesaanvraag concept wetsvoorstel aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving

Concluderend

“De Raad (voor de Rechtspraak) wijst tevens op de gevolgen van het overbrengen van het grootste deel van de handhaving van de SZW-wetgeving van het strafrecht naar het bestuursrecht. Het strafrecht kent immers een breder pallet van sancties dan het bestuursrecht, waardoor beter met de omstandigheden van het geval en de persoon van de overtreder rekening kan worden gehouden.”³

De Cliëntenraad kan zich niet vinden in de genoemde 4 scenario's. We hopen dat de Gemeente Groningen, in de vorm van de Commissie Werk en Inkomen, de toepassing van de mogelijke sancties binnen de nieuwe wet handhavingsbeleid opnieuw onderzoekt.

Hierbij moet ook gekeken worden naar de mogelijkheid om deze wet naar eigen inzicht en wijsheid te reguleren en te handhaven en het verwijtbaarheid aspect en de beslagvrije voet meer ruimte te geven. Wij verzoeken de Raad daarom zo spoedig mogelijk met een alternatief scenario V te komen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Cliëntenraad,

Rolf Middelberg, voorzitter

³ Adviesbrief Raad voor de Rechtspraak van 19 oktober 2011
E-Mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk IVV/I/2011/14658
cc de Minister van Justitie
onderwerp Adviesaanvraag concept wetsvoorstel aanscherping handhaving
en sanctiebeleid SZW-wetgeving